Turnet Nedir?

Turnet, seramik ve heykel atölyelerinde kil ile çalışırken modelin etrafında kolayca dönebilmeyi sağlayan, üzerine eserin yerleştirildiği döner tabla sistemidir. Fransızca "tournette" sözcüğünden Türkçeye geçen turnet, heykeltıraşa eseri farklı açılardan görebilme ve her yönden eşit biçimde müdahale edebilme imkânı tanımaktadır. Profesyonel heykel atölyelerinin vazgeçilmez ekipmanı olan turnet, küçük ve taşınabilir modellerden büyük ve sabit sanayi tiplerine kadar geniş bir yelpazede üretilmektedir.

Turnetin Kullanım Amacı

Heykeltraşlık sürecinde eseri sürekli olarak farklı açılardan değerlendirmek son derece önemlidir. Yalnızca tek bir cepheden çalışmak orantı hatalarına, bölgeler arası tutarsızlıklara ve genel kompozisyon sorunlarına yol açmaktadır. Turnet kullanımı heykeltıraşın eseri yerinden kaldırmak zorunda kalmadan 360 derece görebilmesini sağlamaktadır. Bu durum hem üretim sürecini hızlandırmakta hem de eserin her açıdan dengeli ve tutarlı bir görünüm kazanmasına katkı sağlamaktadır.

Turnet Türleri

Turnetler farklı kullanım ihtiyaçlarına yönelik çeşitli boyut ve kapasitelerde üretilmektedir. Küçük masa üstü turnetler bireysel kullanım ve küçük ölçekli projeler için uygundur. Orta boy turnetler büst ve yarı figür çalışmalarında tercih edilmektedir. Büyük ve sağlam zeminli turnetler ise tam boy figür ve anıtsal ölçekli çalışmalar için kullanılmaktadır. Bazı profesyonel turnetler kilit mekanizmasına sahip olup belirli bir açıda sabitlenebilmektedir. Motorlu turnetler ise sabit bir hızda dönebilmekte; bu özellik özellikle fotoğraf ve belgeleme amaçlı kullanımda avantaj sağlamaktadır.

Turnet ve Panter İlişkisi

Turnet çoğunlukla panter adı verilen ölçüm aracıyla birlikte kullanılmaktadır. Panter, modelden alınan ölçümleri büyük ölçekli armatüre aktarmaya yarayan mekanik bir cihazdır. Turnet üzerindeki model sabit bir referans pozisyonunda konumlandırılarak panter ile ölçüm alınmakta; ardından bu ölçümler büyük ölçekli çalışmaya aktarılmaktadır. Bu iki araç birlikte ölçek aktarımını son derece hassas ve sistematik hale getirmektedir.

Turnetin Tarihsel Arka Planı

Döner tabla kullanımının tarihi çömlekçi çarkının icadına kadar uzanmaktadır. Heykel atölyelerinde ise turnetin yaygınlaşması Rönesans dönemine denk gelmektedir. Bu dönemde artan figüratif heykel talebi ve yükselen ustalık standartları döner tabla kullanımını zorunlu kılmıştır. Günümüzde dahi en gelişmiş dijital modelleme araçlarına rağmen turnet heykel atölyelerinin en temel ve en güvenilir ekipmanı olmayı sürdürmektedir.

Turnet Seçiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Doğru turnet seçimi üretim kalitesini doğrudan etkileyen önemli bir karardır. Seçim yapılırken öncelikle çalışılacak eserin ağırlığı ve boyutu göz önünde bulundurulmalıdır; tabla kapasitesinin üzerinde yük bindirilmesi hem ekipmanın ömrünü kısaltır hem de çalışma sırasında dengesizliğe yol açar. Tabla yüzeyinin malzemesi de bir o kadar önemlidir; düzgün ve pürüzsüz bir yüzey kil ile doğrudan temas eden eserin zarar görmeden döndürülmesini sağlar. Rulman kalitesi ise turnetin uzun vadeli performansını belirleyen en kritik unsurdur; kaliteli rulmanlar yıllar içinde aşınmadan sessiz ve akıcı bir dönüş sağlamaya devam eder. Atölye koşullarında sık taşınan turnetler için hafif ve dayanıklı malzemeden üretilmiş modeller tercih edilmeli; sabit atölye kullanımı için ise ağır ve dengeli yapıya sahip modeller seçilmelidir.

Kaynak Url: https://www.heykel.org/anit/turnet-nedir/
Atölye: Heykel.org - Yayın Tarihi: 2026-05-24 19:10:31 - Pdf Tarihi: 21/11/2026